

ПОТЕНЦІАЛ МІЖНАРОДНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПІВПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ КОРЕЛЯЦІЇ

Богуцький

Юрій Петрович

віце-президент Національної академії мистецтв України, директор Інституту культурології Національної академії мистецтв України, академік Національної академії мистецтв України, доктор філософії (PhD)

Богуцкий

Юрий Петрович

віце-президент Национальной академии искусств Украины, директор Института культурологии Национальной академии искусств Украины, академик Национальной академии искусств Украины, доктор философии (PhD)

Yurii Bohutskyi

Vice President of the National Academy of Arts of Ukraine, Director of the Institute of Culturology, National Academy of Arts of Ukraine, Academician of National Academy of Arts of Ukraine, PhD (Philosophy)

***Анотація.** У статті на прикладі взаємодії української і польської національних культур в умовах інтегрованої Європи та глобалізованого світу проаналізовано, з одного боку, нові тенденції та перспективи, що виникають для гуманітарного розвитку, для посилення світової присутності національних культур, а з іншого — нові проблеми, породжені суперечливим процесом глобалізації. Особлива увага приділяється ролі державної культурної політики та її інституцій (зокрема, міністерств культури), їх впливу на міжкультурну взаємодію і на вирішення проблем, обумовлених глобалізацією інформаційно-культурного простору й розмиванням міжкультурних кордонів та національних ідентичностей.*

***Ключові слова:** українсько-польські культурні зв'язки, національна культура, ідентичність, міжкультурна взаємодія, культурний простір, глобалізація, державна культурна політика.*

Доба глобалізації та новітні інформаційні технології принесли нові можливості для розвитку і взаємодії національних культур, нові шляхи для їхньої самоорганізації, але водночас — породили нові проблеми, а в деяких випадках навіть загрози самому існуванню національних культур [43].

У сучасному культурному просторі піддаються випробуванню такі, здавалося б, давно усталені явища, як ідентичності й культури модерних європейських націй. Минули часи, коли національні культури принаймні великих, розвинених країн могли претендувати на монопольну роль хоча б у власному культурному просторі. Такий наслідок глобалізації й “віртуалізації” культурного життя зачепив майже всі регіони планети, але особливо помітний він у невеликих та етнокультурно неоднорідних країнах [41].

Однак глобалізаційне розмивання меж національних культур породжує не лише виклики чи загрози їхньому дотеперішньому модусу існування, а й створює нові можливості для розвитку, нові поля активної співпраці між такими — недомінантними” культурами, як, наприклад, українська та польська. Ця співпраця є особливо важливою і бажаною у тих випадках, коли дві національні культури здавна знають одна одну, мають багатовікові, хай і не завжди безхмарні зв'язки (що їх висвітле-

но, зокрема, у працях [13; 17; 24; 37; 38; 47]), а тим паче — коли вони мають схожі проблеми.

Метою цього дослідження є з'ясування й унаочнення згаданих особливостей функціонування та взаємодії національних культур у сучасному європейському культурному просторі на прикладах міжкультурних контактів і взаємодій України та Польщі. Звичайно, розміри статті не дозволяють усебічно висвітлити всю палітру українсько-польських культурних контактів і взаємовпливів. Тому необхідно окреслити ширше коло наукових праць та джерел, що можуть слугувати підґрунтям для формування повнішого уявлення про предмет цього дослідження. Окрім зазначених вище, варто нагадати праці українських, польських та західних науковців, які доволі добре розкрили окремі аспекти досліджуваної тематики — Б.Бердиховської [1; 2; 3], Ю. Богущького [5], О. Гнатюк [10], Н. Гончаренко [12], Г. Грабовича [13], А. Суліми-Камінського [20], М. Коженювського [21], Б. Осадчука [26] та інших.

Чимало інформації про сучасну культурну співпрацю України й Польщі, а також про презентацію спільного культурного надбання містять електронні ЗМІ [18; 31; 42; 44; 46].

Методологічною базою цього дослідження стали праці сучасних культурологів, що вивчали фундаментальні аспекти розвитку культур, як національних, так і традиційних, у сучасному світі, зокрема, в умовах глобалізації — А. Аппадурі [41], К. Гірца [9], Д. Гелда й А. МакГрю [9], В. Вжоска [7], Е. Доманської [15], Б. Шацької [32] та інших. Тут ми спираємося на представників сучасного культурологічного мислення, які відмовилися від догматизації будь-яких форм і методів пізнання, раз і назавжди заданих моделей культури, зокрема національної, та усвідомили, що поява нової наукової проблеми часто вимагає розроблення нового концептуального підходу до її вивчення.

Доречно звернути увагу також на той факт, що в українських перекладах упродовж останніх років з'явилася низка важливих теоретичних праць польських науковців — окрім уже згаданих В. Вжоска, Е. Доманської та Б. Шацької, це праці О. Гнатюк [11], А. Міхніка [23], Є. Топольського [32], а також спільні праці польських та українських науковців, присвячені діяльності Єжи Гедройця та паризької “Культури” [17; 27], українських шістдесятників [1]. Можна також констатувати значне поживлення в часи незалежності інтересу до України, її куль-

турного та інтелектуального життя з боку сучасних польських науковців [47; 48; 49; 50].

Отже, **головним вектором нашого дослідження** стали сучасні тенденції культурної взаємодії України та Польщі, зокрема — практики, пов'язані з репрезентацією сучасних здобутків та спадщини української і польської культур світові, формування іміджу націй та їхніх культур через такі репрезентації. Предмет дослідження конкретизується у виявленні певних історичних та сучасних тенденцій міжкультурної комунікації України і Польщі. Ці гуманітарні комунікації є багаторівневими та відносно самостійними явищами у царині самоорганізованої колективної діяльності культурних спільнот. Їхніми складовими елементами виступають, зокрема, сукупність інформаційних каналів та потоків, інституційованих та неформальних, котрі забезпечують плідну взаємодію сусідніх національно-культурних та регіональних “екосистем”, слугують базою для сучасного суспільного буття [4; 41].

У сучасних умовах глибинної й суперечливої соціокультурної трансформації, спричиненої глобалізацією, а у випадку Центральної і Східної Європи — ще й посткомуністичними змінами, найсуттєвішим виявляється дослідження готовності національних культур реагувати на виклики часу, що може розглядатися як свідчення їхньої зрілості й стабільності, як ознака усвідомлення власної національно-культурної ідентичності та спроможності до рівноправного міжкультурного діалогу у світовому культурному просторі.

В Україні здавна існували значний інтерес і повага до польської культури, що обумовлене давніми зв'язками наших народів і культур [12; 13; 20; 25; 37]. Адже тривале, кількасотлітнє перебування значної частини українських земель у складі польсько-литовської Речі Посполитої залишило значну, різноманітну, часом суперечливу історико-культурну спадщину. На цей період у нашій спільній історії можна дивитися по-різному. Можна бачити в ньому передусім соціальне гноблення й криваві повстання, міжрелігійну ворожнечу та виграні й програні битви. І на підкріплення такого погляду нескладно навести чимало свідчень.

Проте є й інші безперечні факти, інший історичний досвід — досвід мирного сусідського співжиття, плідної співпраці і взаємних благодетельних впливів, у тому числі й у культурі, мистецтві, науці й освіті, громадському житті. Скажімо, важко уя-

вити польську літературу XVI століття без русина Станіслава Оріховського [38, 495–586], а польську поезію XIX століття — без так званої “української школи”, без уродженця Кременця на Поділлі, одного з “національних пророків” Польщі — Юліуша Словацького. Водночас український культурний і суспільний рух XIX століття неможливо уявити без етнічних поляків Володимира Антоновича і Тадея Рильського [13; 26].

Натомість українську культуру й політику першої половини XX століття неможливо уявити без молодшого Рильського — Максима Тадейовича, без архітектора Владислава Городецького [23], історика й політика В’ячеслава Липинського [8], композитора Бориса Лятошинського... Водночас провідними посталями в польській культурі першої половини XX століття стали уродженці України — Кароль Шимановський і Ярослав Івашкевич [2].

А вже по такій трагічній для обох наших народів Другій світовій війні величезну роль у створенні фундаменту майбутнього партнерства наших народів і держав, тоді ще не незалежних, відіграв видатний польський мислитель, політик, діяч культури Єжи Гедройць [3, 10, 17, 27]. Зокрема, його співпраця з Юрієм Лавріненом та Юрієм Шевельовим увінчалася появою у 1959 році в серії “Biblioteka ‘Kultury’” хрестоматійної антології “Розстріляне Відродження” [30], що згодом стала основоположною для нашого сучасного розуміння канону української літератури першої половини XX століття.

В Україні інтерес до польської культури не зник і сьогодні на рівні “високої” культури — художньої літератури, серйозної та джазової музики, “авторського” кіно [16]. Але у важливій царині популярної культури польська присутність у сучасній Україні помітно зменшилася, порівняно з часами “соцтабору” — переважно через поступове витіснення глобалізованою англомовною продукцією будь-якої іншої (за винятком російської поп-продукції, що її експансія в Україні активно підживлювалася політично вмотивованими фінансовими потоками) [14]. Отже, потрібна істотна активізація співпраці наших країн у сфері сучасних культурних індустрій.

З іншого боку, Польща належить до тих небагатьох країн Європи, де можна говорити хоча б про якусь українську культурну присутність: тут регулярно перекладаються й видаються книжки наших письменників [6; 48]; тут, принаймні зрідка, виступають наші популярні виконавці; зберігаються тра-

диційні контакти польських та українських науковців у різних галузях науки.

Багато фахівців уважають, що в умовах глобалізованого й комерціалізованого культурного простору ключовим чинником для розвитку національних культурних індустрій (відтак — і національних культур у цілому) є розмір базового ринку для їхнього продукту — тобто розміри аудиторії, близької за мовою, культурними настановами, за легкістю сприйняття творів, породжених даною культурою. Саме така культурна близькість зберігається між польською та українською культурами.

Отже, є чималий, але поверхово використовуваний потенціал польсько-української культурної співпраці як у “високій” культурі й мистецтві, так і на глобалізованих ринках популярного культурного продукту.

Не можна сказати, щоб цей потенціал співпраці сьогодні зовсім не використовувався. Зокрема, співпраця двох держав у галузі культури принесла плоди у вигляді появи у 2004 році музею Юліуша Словацького та бібліотеки його імені в місті Кременці [31], спорудження пам’ятника Тарасові Шевченку у Варшаві, пам’ятників Юліушу Словацькому, вченому-хіміку Войцеху Свентославському, архітектору Владиславу Городецькому та меморіальної дошки Янушу Корчаку в Києві, пам’ятника Адаму Міцкевичу в Одесі, внесення до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО українсько-польського транскордонного об’єкта “Дерев’яні церкви Карпатського регіону” (куди, зокрема, увійшло по шість унікальних дерев’яних церков, розташованих на територіях кожної з наших країн) [28], відновлення так званого “Цвинтаря орлят” у Львові, появи Меморіалу жертвам сталінських репресій у Биківні під Києвом [29] та багато іншого.

У 2004 році в Україні з успіхом відбулися численні культурно-мистецькі імпрези Року Польщі, а наступного — 2005 року — в Польщі успішно пройшла програма Року України [22]. Чималу користь українському та польському кіномистецтву принесла співпраця видатних сучасних кінорежисерів Кшиштофа Зануссі та Єжи Гофмана з українськими акторами й режисерами, зокрема молодими. У 2002–2005 роках останні отримали можливість стажування в мистецьких навчальних закладах Польщі. За фінансової підтримки Міністерства культури України, поруч із іншими ЗМІ національних меншин, виходить газета “Dziennik Kijowski” [42].

У Дрогобичі на Львівщині, де прожив усе недовге життя й загинув від нацистської кулі всесвітньовідомий письменник і художник Бруно Шульц, регулярно відбувається міжнародний літературно-мистецький фестиваль його імені. Зокрема, 1–7 червня 2018 року під час цьогорічного фестивалю відбулися мистецька виставка “Бруно Шульц серед митців свого часу” (живописні й графічні твори 35 художників, серед них — твори С.Виспянського та К. Дуніковського), поетичні читання, перекладацький семінар, наукова конференція, театральна мововистава бразильського актора Жерома Фонтани за оповіданням Бруно Шульца “Санаторій під клепсидрою”. Учасниками фестивалю стали літератори, науковці, перекладачі, художники, актори з Польщі, України, Німеччини, Ісландії, Грузії, Японії [46].

Після здобуття Україною незалежності в Польщі значно поживався інтерес до сучасної української літератури, почастишали переклади творів наших авторів. Ознакою їхнього успіху серед польських читачів та критиків можна вважати те, що лауреатами престижної міжнародною літературної премії “Ангелус” (за кращий твір письменників Центрально-Східної Європи, що вийшов у польському перекладі) тричі ставали українські автори: Юрій Андрухович за роман “Дванадцять обручів” (2006), Оксана Забужко за роман “Музей покинутих секретів” (2013), Сергій Жадан за книжку “Месопотамія” (2015) [44].

Як свідчать аналітичні документи Мінкультури України [22; 28; 29], міжкультурний обмін України з іншими країнами достатньо активний. Так, важливим напрямком роботи Міністерства культури України є розроблення, укладання та виконання двосторонніх договорів у сфері культурних зв'язків. Такі міжнародні договори, на думку урядовців, сприяють розвитку та зміцненню дружніх відносин, поглибленню співпраці між культурно-мистецькими інституціями та творчими середовищами різних країн, допомагають активізувати культурний діалог, створюють підґрунтя для обміну творчим досвідом, а також сприяють створенню позитивного міжнародного іміджу України. На сьогодні створена масштабна договірна база міжнародного культурно-мистецького співробітництва з 51 країною світу (понад 80 чинних двосторонніх угод, з яких більшість мають міждержавний та міжурядовий характер) [29].

Міністерство культури не є єдиним державним

гравцем у сфері українсько-польської культурної співпраці. Кілька указів Президентів України були присвячені збереженню й розвитку історико-культурної спадщини, що до її формування спричинилися обидва наші народи, вшануванню видатних діячів польського походження, відзначенню видатних подій, які можна віднести до нашої спільної історії (Указ Президента України № 603 від 2.07.1997 “Про збереження історичної забудови центральної частини м. Львова” [33]; Указ Президента України № 555/2006 “Про вшанування пам'яті Вячеслава Липинського” [34]; Указ Президента України № 207/2008 “Про відзначення 350-річчя перемоги війська під проводом гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві” [35], що містив також завдання щодо відзначення ювілею Гадяцької угоди; Указ Президента України № 1075 від 6.12.2010 “Про відзначення 390-ї річниці перемоги у Хотинській битві” [36] та інші).

Але всього цього ще, мабуть, замало в сьогоднішньому непростому світі. Обом нашим країнам, урядам, але, насамперед, самим діячам культури слід докласти зусиль, аби спільно забезпечити поліпшення умов розвитку власних національних культур, усього культурного простору Центральної та Східної Європи. Це стане реальністю, якщо ми дбатимемо не лише про збереження традиційних контактів між митцями, письменниками, науковцями наших країн, а й про системну розбудову співпраці наших культурних індустрій, про взаємну промоцію польського та українського культурного продукту на обох національних ринках, про їхню помітнішу присутність у глобальному віртуальному культурному просторі.

Відтак зробимо **висновки**. Осмислюючи досвід міжкультурної співпраці й культурно-мистецьких взаємовпливів української та польської культур у минулі десятиліття, можемо констатувати існування, як і в давніші часи, активного творчого процесу взаємних впливів та, з іншого боку, рецепції і творчого засвоєння явищ сусідніх культур, сусідніх і далеких, під час яких уже сформовані, здавалося б, національні культури вбирають не все підряд, а лише те, що відповідає їхнім потребам, ціннісним та естетичним традиціям і настановам, їхнім інтенціям.

Відрефлексовані у працях сучасних українських та польських науковців тенденції сьогодення засвідчують невтрачену зрілими національними культурами здатність оцінювати здобутки інших народів і культур та вбирати з них те корисне, що іманентно

присутнє в їхніх надбаннях, для творення власного культурно-семантичного поля.

Ділячись своїми багатючими скарбами, україн-

ська й польська культури взаємно збагачують одна одну, зберігаючи в цьому діалозі власні самобутні обличчя.

Література / References:

1. *Бердиховська Богуміла, Гнатюк Оля*. Бунт покоління. Розмови з українськими інтелектуалами. Пер. з пол. Роксани Харчук. Київ: Дух і Літера, 2004. 332 с.
2. *Бердиховська Богуміла*. Україна: люди і книжки. Пер. з пол. Тетяни Довжок. Київ: К.І.С., 2009. 232 с.
3. *Бердиховська Богуміла*. Україна в житті Єжи Гедройця та на шпальтах паризької "Культури". Простір свободи. Україна на шпальтах паризької "Культури". Київ: Критика, 2005. 527 с.
4. *Берегова О. М.* Культура та комунікація: дискурси культуротворення в Україні в XXI столітті. Київ: Інститут культурології АМУ, 2009. 184 с.
5. *Богуцький Ю. П.* Українська культура в європейському контексті. Київ: Знання, 2007. 679 с.
6. *Братчук О.* Переклади з української мови польською мовою з 1991 до 2012: Дослідження в рамках проекту Book Platform. URL: <http://www.bookplatform.org/uk/home.html> (дата звернення: 25.05.2018).
7. *Вжосек Войцех*. Історія — Культура — Метафора. Постанова неklasичної історіографії. Про історичне мислення. Пер. з пол. Василя Сагана, Сергія Серякова, Володимира Склокіна. Київ: Ніка-Центр, 2012. 296 с.
8. *В'ячеслав Липинський та його доба: в 2 кн. Упор.: Т. Осташко, Ю. Терещенко; за ред. Ю. Терещенка*. Київ: Темпора, 2010. Кн. 1. 560 с., Кн. 2. 624 с.
9. *Гірц Кліфорд*. Інтерпретація культур. Вибрані есе. Пер. з англ. Наталі Комарової. Київ: Дух і Літера, 2001. 542 с.
10. *Гнатюк Оля*. Польсько-український діалог: часопис Kultura та його спадщина (до сторіччя Єжи Гедройця). Київ: Смолоскип, 2007. 64 с.
11. *Гнатюк Оля*. Прощання з імперією. Українські дискусії про ідентичність. Пер. з пол. Київ: Критика, 2005. 528 с.
12. *Гончаренко Н. К.* Польська гуманітаристика в українських перекладах як чинник діалогу культур. У кн.: Трансформація освіти і культура: традиції та сучасність. Зб. матеріалів міжн. наук. конференції. Київ, 2012. С. 32–39.
13. *Грбович Григорій*. Польсько-українські літературні взаємини: питання культурної перспективи. У кн.: До історії української літератури. Київ: Критика, 2003. С. 129–156.
14. *Гриценко О., Солодовник В.* Пророки, пірати, політики і публіка. Культурні індустрії й державна політика в сучасній Україні. Київ: УЦКД, 2003. 168 с.
15. *Доманська Ева*. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле. Пер. з пол. В.Склокіна. Київ: Ніка-Центр, 2012. 264 с.
16. *Зубавіна І.* Польські "гастроли" українського кіно. Мистецькі обрії. 2000: альманах наук.-теорет. праць та публіц. Ін-т пробл. сучасного мистецтва АМУ. Київ, 2002. Вип. 3. С. 410–412.
17. *Єжи Гедройць та українська еміграція. Листування 1950–1982 років. Упор., переднє слово і коментарі Богуміли Бердиховської*. Пер. з пол. та англ. Київ: Критика, 2008. 752 с.
18. *Іоанн Пінзель: довга дорога до Лувру*. URL: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/311300.jsessionid> (дата звернення: 25.05.2018).
19. *Кальницький М.* Польські адреси Києва. Київ: Дух і Літера, 2007.
1. *Berdychovska Bogumila, Hnatiuk Olia*. Bunt pokolinnia. Rozmowy z ukraïnskymy intelektualamy. Per. z pol. Roksanı Khar-chuk. Kyiv: Dukh i Litera, 2004. 332 s.
2. *Berdychovska Bogumila*. Ukraina: liudy i knyzhky. Per. z pol. Tetiany Dovzhok. Kyiv: K.I.S., 2009. 232 s.
3. *Berdychovska Bogumila*. Ukraina v zhytti Yezhy Gedroitsia ta na shpaltakh paryzkoï "Kultury". Prostrir svobody. Ukraina na shpaltakh paryzkoï "Kultury". Kyiv: Krytyka, 2005. 527 s.
4. *Berehova O M.* Kultura ta komunikatsiia: dyskursy kulturo-tvorennia v Ukraini v XXI stolitti. Kyiv: Instytut kulturolohii AMU, 2009. 184 s.
5. *Bohutskyi Yu. P.* Ukrainska kultura v yevropeiskomu konteksti. Kyiv: Znannia, 2007. 679 s.
6. *Bratchuk O.* Pereklady z ukrainskoï movy polskoïu movoïu z 1991 do 2012: Doslidzhennia v ramkakh proektu Book Platform. URL: <http://www.bookplatform.org/uk/home.html> (Last accessed: 25.05.2018).
7. *Vzhosek Voitsekh*. Istoriia — Kultura — Metafora. Postannia neklasychnoi istoriohrafii. Pro istorychne myslennia. Per. z pol. Vasyliia Sahana, Serhiia Seriakova, Volodymyra Sklokina. Kyiv: Nika-Tsentr, 2012. 296 s.
8. *Viacheslav Lypynskiy ta yoho doba: v 2 kn. Upor.: T. Ostashko, Yu. Tereshchenko; za red. Yu. Tereshchenka*. Kyiv: Tempora, 2010. Kn. 1. 560 s., Kn. 2. 624 s.
9. *Hirts Kliford*. Interpretatsiia kultur. Vybrani ese. Per. z anh. Natali Komarovoi. Kyiv: Dukh i Litera, 2001. 542 s.
10. *Hnatiuk Olia*. Polsko-ukraïnskyi dialoh: chasopys Kultura ta yoho spadshchyna (do storichchia Yezhy Gedroitsia). Kyiv: Smoloskyp, 2007. 64 s.
11. *Hnatiuk Olia*. Proshchannia z imperiieïu. Ukrainski dyskusii pro identychnist. Per. z pol. Kyiv: Krytyka, 2005. 528 s.
12. *Honcharenko N. K.* Polska humanitarystyka v ukrainskykh perekladakh yak chynnyk dialohu kultur. U kn.: Transformatsiia osvity i kultura: tradytsii ta suchasnist. Zb. materialiv mizhn. nauk. konferentsii. Kyiv, 2012. S. 32–39.
13. *Hrbovych Hryhorii*. Polsko-ukraïnski literaturni vzaiemyny: pytannia kulturnoi perspektyvy. U kn.: Do istorii ukrainskoï literatury. Kyiv: Krytyka, 2003. S. 129–156.
14. *Hrytsenko O., Solodovnyk V.* Proroky, piraty, polityky i publika. Kulturni industrii y derzhavna polityka v suchasniï Ukraini. Kyiv: UTsKD, 2003. 168 s.
15. *Domanska Eva*. Istoriia ta suchasna humanitarystyka: doslidzhennia z teorii znannia pro mynule. Per. z pol. V. Sklokina. Kyiv: Nika-Tsentr, 2012. 264 s.
16. *Zubavina I.* Polski "hastroli" ukrainskoho kino. Mystetski obrii. 2000: almanakh nauk.-teoret. prats ta publits. In-t probl. suchasnoho mystetstva AMU. Kyiv, 2002. Vyp. 3. S. 410–412.
17. *Yezhy Gedroits ta ukrainska emigratsiia. Lystuvannia 1950–1982 rokov. Upor., perednie slovo i komentari Bogumily Berdychovskoi*. Per. z pol. ta anh. Kyiv: Krytyka, 2008. 752 s.
18. *Ioann Pinzel: dovha doroha do Luvru*. URL: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/311300.jsessionid> (Last accessed: 25.05.2018).
19. *Kalnyttskyi M.* Polski adresy Kyieva. Kyiv: Dukh i Litera, 2007.

20. Камінський Анджей Суліма. Історія Речі Посполитої як історія багатьох народів. 1505 — 1795. Громадяни, їхня держава, суспільство, культура. Пер. з пол. Ярослави Стрихи. Київ: Наш час, 2011. 264 с.
21. Коженівський М. За Золотими ворітьми. Суспільно-культурна діяльність поляків у Києві в 1905–1920 роках. Київ: Дух і Літера, 2015. 670 с.
22. Культурна політика в Україні. Аналітичний огляд. За ред. О. Гриценка. Київ: УЦКД, 2007. 160 с.
23. Малаков Д. В. Городецький. Виклик будівничого. Київ: Грані-Т, 2008. 176 с.
24. Міхнік Адам. У пошуках свободи. Есеї про історію та політику. Пер. з пол. Андрія Павлишина. Київ: Дух і Літера, 2009. 624 с.
25. Наливайко Д. Українське Бароко: типологія і специфіка. Українське бароко. Ред. Л. Ушкалов. Харків, 2004. Т.1.
26. Осадчук Богдан. Україна — Польща — світ. Київ: Смолоскип, 2001. 356 с.
27. Простір свободи. Україна на шпальтах паризької “Культури”. Київ: Критика, 2005. 527 с.
28. Реалізація державної політики у галузі культури. Аналітичний звіт Міністерства культури України за 2011 р. Київ: Мінкультури України, 2012.
29. Реалізація державної політики у галузі культури. Аналітичний звіт Міністерства культури України за 2012 р. Київ: Мінкультури України, 2013.
30. Розстріляне Відродження. Антологія 1917–1933. Поезія — Проза — Драма — Есеї. Упор. Лавріненко Ю. Instytut Literacki. Biblioteka “Kultura”. Tom XXXVII. Paris, 1959. 980 s.
31. Сеніна Т. З історії створення літературно-меморіального музею Юліуша Словацького у м. Кременці. Веб-сторінка Обласного літературно-меморіального музею Ю. Словацького. URL: <http://mjsk.te.ua/ru/dyeyatelnost/50> (дата звернення: 25.05.2018).
32. Топольський Єжи. Як ми пишемо і розуміємо історію. Таємниці історичної нарації. Пер. з пол. Надії Гончаренко. Київ: К.І.С., 2012. 400 с.
33. Указ Президента України № 603 від 2.07.1997 “Про збереження історичної забудови центральної частини м. Львова”. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/603/97> (дата звернення: 25.05.2018).
34. Указ Президента України № 555/2006 “Про вшанування пам’яті В’ячеслава Липинського”. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/5552006-4467> (дата звернення: 25.05.2018).
35. Указ Президента України № 207/2008 “Про відзначення 350-річчя перемоги війська під проводом гетьмана України Івана Виговського у Конотопській битві”. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/2072008-7205> (дата звернення: 25.05.2018).
36. Указ Президента України № 1075 від 6.12.2010 “Про відзначення 390-ї річниці перемоги у Хотинській битві”. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1075/2010> (дата звернення: 25.05.2018).
37. Україна — Польща: історична спадщина і суспільна свідомість. Матеріали міжн. наук. конф. Кам’янець-Подільський, 29-31 травня 1991 р. Київ: Либідь, 1993. 264 с.
38. Хрестоматія з історії України Литовсько-Польської доби. Упор. Т.Гошко. Львів: Видавництво УКУ, 2011. 686 с.
39. Шацька Барбара. Минуле — пам’ять — міт. Пер. з пол. Олеса Герасима. Чернівці: Книги — XXI, 2011. 248 с.
40. Шейко В. М., Ю. П. Богущкий, Е. В. Германова де Діас. Культурологія: навч. посібник. Київ: Знання, 2012. 494 с.
41. Appadurai A. Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy. M. Featherstone (ed.) Global Culture: Nationalism, Globalization and Modernity. London: Sage, 1990. pp. 298–315.
42. Dziennik Kijowski. Pismo społeczne, ekonomiczne i literackie. URL: <https://www.dk.com.ua/> (дата звернення: 25.05.2018).
20. Kaminskiy Andzhei Sulyma. Istorii Rechi Pospolytoi yak istoriia bahatokh narodiv. 1505 — 1795. Hromadiany, yikhnia derzhava, suspilstvo, kultura. Per. z pol. Yaroslavy Strikhy. Kyiv: Nash chas, 2011. 264 s.
21. Kozhenovskiy M. Za Zolotyimi voritmy. Suspilno-kulturna dialnist poliakiv u Kyievi v 1905-1920 rokakh. Kyiv: Dukh i Litera, 2015. 670 s.
22. Kulturna polityka v Ukraini. Analitychnyi ohliad. Za red. O. Hrytsenka. Kyiv: UTsKD, 2007. 160 s.
23. Malakov D. V. Horodetskyi. Vyklyk budivnychoho. Kyiv: Hrani-T, 2008. 176 s.
24. Mikhnik Adam. U poshukakh svobody. Esei pro istoriiu ta polityku. Per. z pol. Andriia Pavlyshyna. Kyiv: Dukh i Litera, 2009. 624 s.
25. Nalyvaiko D. Ukrainske Baroko: typolohiia i spetsyfika. Ukrainske baroko. Red. L. Ushkalov. Kharkiv, 2004. T.1.
26. Osadchuk Bohdan. Ukraina — Polishcha — svit. Kyiv: Smoloskyp, 2001. 356 s.
27. Prostir svobody. Ukraina na shpaltakh paryzkoj “Kultury”. Kyiv: Krytyka, 2005. 527 s.
28. **Realizatsiia derzhavnoi polityky u haluzi kultury. Analitychnyi zvit Ministerstva kultury Ukrainy za 2011 r.** Kyiv: Minkultury Ukrainy, 2012.
29. **Realizatsiia derzhavnoi polityky u haluzi kultury. Analitychnyi zvit Ministerstva kultury Ukrainy za 2012 r.** Kyiv: Minkultury Ukrainy, 2013.
30. Rozstriliane Vidrodzhennia. Antolohiia 1917-1933. Poeziia — Proza — Drama — Esei. Upor. Lavrinenko Yu. Instytut Literacki. Biblioteka “Kultura”. Tom XXXVII. Paris, 1959. 980 s.
31. Senina T. Z istorii stvorennia literaturno-memorialnoho muzeiu Yuliusha Slovatskoho u m. Kremenci. Veb-storinka Oblasnoho literaturno-memorialnoho muzeiu Yu. Slovatskoho. URL: <http://mjsk.te.ua/ru/dyeyatelnost/50> (Last accessed: 25.05.2018).
32. Topolskyi Yezhy. Yak my pyshemo i rozumiiemo istoriiu. Taiemnytsi istorychnoi naratsii. Per. z pol. Nadii Honcharenko. Kyiv: K.I.S., 2012. 400 s.
33. **Ukaz Prezydenta Ukrainy № 603 vid 2.07.1997 “Pro zberezhennia istorychnoi zabudovy tsentralnoi chastyny m. Lvova”.** URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/603/97> (Last accessed: 25.05.2018).
34. **Ukaz Prezydenta Ukrainy № 555/2006 “Pro vshanuvannia pam’iaty Viacheslava Lypynskoho”.** URL: <http://www.president.gov.ua/documents/5552006-4467> (Last accessed: 25.05.2018).
35. **Ukaz Prezydenta Ukrainy № 207/2008 “Pro vidznachennia 350-richchia peremohy viiska pid provodom hetmana Ukrainy Ivana Vyhovskoho u Konotopskii bytvi”.** URL: <http://www.president.gov.ua/documents/2072008-7205> (Last accessed: 25.05.2018).
36. **Ukaz Prezydenta Ukrainy № 1075 vid 6.12.2010 “Pro vidznachennia 390-yi richnytsi peremohy u Khotynskii bytvi”.** URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1075/2010> (Last accessed: 25.05.2018).
37. **Ukraina — Polishcha: istorychna spadshchyna i suspilna svi-domist** Materialy mizhn. nauk. konf. Kamianets-Podilskyi, 29–31 travnia 1991 r. Kyiv: Lybid, 1993. 264 s.
38. **Khrestomatiiia z istorii Ukrainy Lytovsko-Polskoi doby.** Upor. T.Hoshko. Lviv: Vydavnytstvo UKU, 2011. 686 s.
39. **Shatska Barbara.** Mynule — pamiat — mit. Per. z pol. Olesia Herasyma. Chernivtsi: Knyhy — XXI, 2011. 248 s.
40. **Sheiko V. M., Yu. P. Bohutskyi, E. V. Hermanova de Dias.** Kul-turolohiia: navch. posibnyk. Kyiv: Znannia, 2012. 494 s.
41. **Appadurai A.** Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy. M. Featherstone (ed.) Global Culture: Nationalism, Globalization and Modernity. London: Sage, 1990. pp. 298–315.
42. **Dziennik Kijowski.** Pismo społeczne, ekonomiczne i literackie. URL: <https://www.dk.com.ua/> (Last accessed: 25.05.2018).

43. Held D., McGrew A. Globalization/Anti-Globalization: Beyond the Great Divide. Cambridge: Polity Press, 2007. 283 p.
44. Literacka Nagroda Europy Środkowej ANGELUS. URL: <http://angelus.com.pl/> (дата звернення: 25.05.2018).
45. Literatura ukraińska. Red. M. Jakóbiec. Warszawa, 1963.
46. Międzynarodowy Festiwal Brunona Schulza w Drohobyczu. Instytut Książki. URL: <http://instytutksiazki.pl/aktualnosci,2,zanami-pierwsza-czesc-miedzynarodowego-festiwalu-brunona-schulza-w-drohobyczu,1072.html> (дата звернення: 25.05.2018).
47. Nie jesteśmy ukrainofilami. Polska myśl polityczna wobec Ukraińców i Ukrainy. Antologia tekstów. Kolegium Europy Wschodniej. Wrocław, 2002. 428 s.
48. Rybo-wino-kur. Antologia literatury ukraińskiej ostatnich 20 lat. Poezia. Proza. Esej. Wybór, opracowanie i przedmowa Ola Hnatiuk. Warszawa, Świat Literacki i Tyrsa, 1994. 234 s.
49. Stryjek Tomasz. Jakiej przeszłości potrzebuje przyszłość? Interpretacje dziejów narodowych w historiografii i debacie publicznej na Ukrainie 1991–2004. Warszawa: RYTM, 2008. 856 s.
50. Stryjek Tomasz. Ukraina przed końcem Historii. Szkice o polityce państwa wobec pamięci. Warszawa: Scholar, 2014. 412 s.

Богуцький Юрій Петрович

Потенціал міжнародного культурного співробітництва в умовах глобалізації: україно-польські кореляції

Анотація. В статті на прикладі взаємодії української і польської національних культур в умовах інтегрованої Європи і глобалізуючого світу проаналізовані, з однієї сторони, нові тенденції і перспективи, що виникають для гуманітарного розвитку, для посилення світового присутства національних культур, а з іншої – нові проблеми, породжені протиріччям процесом глобалізації. Особливу увагу приділено ролі державної культурної політики і її інститутів (в частині, міністерств культури), їх впливу на міжкультурне взаємодіяння і на рішення проблем, обумовлених глобалізацією інформаційно-культурного простору і розмиванням міжкультурних меж і національних ідентичностей.

Ключові слова: україно-польські культурні зв'язи, національна культура, ідентичність, міжкультурне взаємодіяння, культурне простору, глобалізація, державна культурна політика.

Yurii Bohutskyi

Potential of International Cultural Cooperation under Conditions of Globalization: Ukrainian-Polish Correlations

Summary. The article on the example of Ukrainian-Polish cultural interactions analyses the phenomenon of cross-cultural identity and correlation formed in the new post-Soviet ideology; it is about the cultural exchange of media concerning the formation of the humanitarian space of the two countries. Special attention is paid to the impact of state governance structures, in particular, the Ministry of Culture of Ukraine, on the formation of a modern cultural space regarding the processes of globalization in the world. Attention is concentrated on communicative practices that occur during the interaction of different cultures and form basic principles of modern European space. The subject of the study is specified in the identification of certain historical and cultural foundations of cross-cultural communication and self-organization.

Keywords: Ukrainian-Polish cultural interactions, national culture, identity, cross-cultural interaction, cultural space, globalization, state cultural policy.